

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 42/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Ing. JUDr. Bohumila Hustáka**, súdneho exekútora, Žriedlová 3, Košice, IČO 17 072 735, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, IČO 47 254 220, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 4345/2011 a jeho uzneseníu zo 6. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. októbra 2021 v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), doplnenou 27. októbra 2021 doručením jej elektronickej podoby s autorizáciou podľa zákona o e-Governmente domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 4345/2011 (ďalej len „napadnutý postup“) a jeho uznesením zo 6. júla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania v sume 460,90 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor na základe návrhu oprávneného vykonával podľa poverenia okresného súdu z 21. septembra 2011 exekúciu na vymoženie sumy 625,71 eur s príslušenstvom. Exekučným titulom bol vykonateľný rozsudok okresného súdu č. k. 35 C 396/2009 zo 7. apríla 2010.

3. Sťažovateľ doručil okresnému súdu podnet na zastavenie exekúcie z 24. apríla 2019 z dôvodu nemajetnosti povinného spolu s vyčíslením trov exekúcie a exekútorským spisom. Následne 23. decembra 2019 sťažovateľ predložil okresnému súdu návrh oprávneného na zastavenie tejto exekúcie spolu so späťvzatím skoršieho podnetu na zastavenie exekúcie. Okresný súd o návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie nerozhodol, ako mu to ukladá § 57 ods. 1 písm. h) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom od 1. februára 2002 do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“). Namiesto toho doručil sťažovateľovi oznámenie, že 1. januára 2020 nadobudol účinnosť zákon č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“). Zároveň sťažovateľovi vrátil exekútorský spis na účely preskúmania zákonných podmienok, či došlo k zastaveniu tejto exekúcie, t. j. či je možné vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie, že návrh oprávneného na zastavenie tejto exekúcie je riadnym procesným úkonom oprávneného, a preto okresný súd je povinný o ňom rozhodnúť vydaním uznesenia.

4. Okresný súd nerozhodol o návrhu oprávneného na zastavenie tejto exekúcie a napadnutým uznesením určil, že došlo k zastaveniu starej exekúcie (výrok I). Zároveň rozhodol, že sťažovateľ nemá nárok na náhradu trov exekúcie (výrok II). Okresný súd uviedol, že uplynula rozhodná doba a v tejto veci dňom nadobudnutia účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní došlo *ex lege* k zastaveniu starej exekúcie, pretože tento zákon je vo vzťahu k Exekučnému poriadku zákonom *lex specialis*. V prípade kumulácie dôvodov na zastavenie starej exekúcie podľa Exekučného poriadku a zákona o ukončení niektorých exekučných konaní má podľa názoru okresného súdu platiť, že ak existoval dôvod na zastavenie exekúcie vyplývajúci z § 57 Exekučného poriadku a nadobudnutím účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní vznikol dôvod na zastavenie starej exekúcie alebo tento dôvod vznikol po nadobudnutí účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a k uvedenému okamihu nebolo rozhodnuté o zastavení exekučného konania, stará exekúcia sa má zastaviť *ex lege* podľa zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Zároveň okresný súd nepovažoval za preukázané, že by sťažovateľ doručil oprávnenému upovedomenie o zastavení starej exekúcie v lehote 180 dní od nadobudnutia účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Z tohto dôvodu okresný súd rozhodol tak, že sťažovateľ nemá nárok na náhradu paušálnych trov podľa § 6 ods. 4 písm. b) zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ postúpil okresnému súdu návrh oprávneného na zastavenie exekúcie, o ktorom nebolo vôbec rozhodnuté, čo sťažovateľ považuje za svojvoľné a arbitrárne. Podľa jeho názoru

došlo zo strany okresného súdu k odklonu od zákonných ustanovení. V zmysle § 4 ods. 2 písm. b) zákona o ukončení niektorých exekučných konaní rozhodná doba podľa § 3 neuplynie skôr ako 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu, ak súd ku dňu, keď sa má starať exekúcia zastaviť, rozhoduje o zastavení starej exekúcie. V zákone o ukončení niektorých exekučných konaní a ani v dôvodovej správe k nemu nie je uvedené, že by malo ísť o návrh na zastavenie exekúcie zo strany povinného. Okresný súd preto „svojvoľne a v rozpore so zákonom uplatnil reštriktívny výklad citovaného zákonného ustanovenia, napriek tomu, že môže konať len v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“. Okresný súd sa nevyjadril k okolnostiam, ktoré zapríčiňujú predĺženie rozhodnej doby, keďže nezohľadnil návrh oprávneného na zastavenie exekúcie podaný ešte pred účinnosťou zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, keď ide o jedno z podaní, na základe ktorého dochádza k predĺženiu rozhodnej doby. Ak by takýto výklad okresného súdu bol správny, dané ustanovenie by bolo nadbytočné, keďže by nedošlo k predĺženiu rozhodnej doby a exekúcia by vždy bola zastavená na základe zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Sťažovateľovi „preto nie je zrejmé, z akého dôvodu by zákonodarca takéto ustanovenie vôbec zakotvoval, keď by bolo v praxi nevyužiteľné. Takýto postup je nelogický. Nepochybne možno konštatovať, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie vykazuje také vady, ktoré majú za následok zásah do ústavou garantovaných práv.“.

6. Sťažovateľ tiež zastáva názor, že konaním okresného súdu došlo k porušeniu zásady dvojinštančnosti konania ako základnej zásady civilného procesu, pretože o trovách exekúcie rozhodoval priamo sudca okresného súdu. Rozhodnutie sudcu o nepriznaní trov exekúcie sťažovateľovi malo za následok odňatie možnosti podať opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu, keďže odvolanie nie je prípustné. Ak vo veci priznania trov exekúcie rozhoduje vyšší súdny úradník, proti jeho rozhodnutiu je prípustná sťažnosť podľa § 239 Civilného sporového poriadku. Vo výroku o priznaní trov exekúcie sa priamo vyčíslila aj výška trov, čo je zásadne v kompetencii vyššieho súdneho úradníka.

7. Vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľ konštatoval, že ak by okresný súd rozhodol o zastavení exekúcie na návrh oprávneného podľa § 57 písm. h) Exekučného poriadku, mal by nárok na trovy exekúcie podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku. Okresný súd nelogicky prenáša vinu na sťažovateľa, že mal vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Na takýto postup nebol žiadny dôvod, keďže po nadobudnutí účinnosti zákona o ukončení niektorých exekučných konaní okresný súd naďalej rozhodoval o návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie, a preto neboli splnené podmienky, aby sťažovateľ vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Sťažovateľ neporušil žiadnu svoju povinnosť a čakal na rozhodnutie okresného súdu o návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie. V konečnom dôsledku bol sankcionovaný, že nevydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie, a preto mu nebola priznaná ani náhrada paušálnych trov exekúcie, čím došlo aj k neprípustnému zásahu do jeho majetkových práv.

8. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ uviedol, že o danom návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie nebolo rozhodnuté do doručenia ústavnej sťažnosti, a preto možno v tejto veci konštatovať existenciu zbytočných prietahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.A. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom okresného súdu a jeho napadnutým uznesením:

10. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. Ústavný súd konštantne judikuje, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02), a preto jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

12. Z lustrácie ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. augusta 2021. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde posledným dňom na podanie ústavnej sťažnosti bol 18. október 2021 (pondelok). Ako už bolo spomenuté, ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 20. októbra 2021 (streda). Z tohto dôvodu ústavná sťažnosť bola podaná po zákonom ustanovenej lehote uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

13. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03). Z už uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako podanú oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

III.B. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom okresného súdu:

14. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

16. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

17. Napadnuté uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 18. augusta 2021 a týmto dňom bolo konanie aj právoplatne skončené. Ústavná sťažnosť sťažovateľa napádajúca postup okresného súdu v tejto veci bola ústavnému súdu doručená 20. októbra 2021. Sťažovateľ sa teda domáha ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď namietané porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy už netrvá, a teda bola odstránená jeho právna neistota.

18. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti tiež odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2022

Ladislav DUDITŠ
predseda senátu